

Pyhiinvaellus Länsi-Harjumaalla

Harjumaan länsiosan reitit ovat suositeltavia. Ne kulkevat yleensä suurten teiden ulkopuolella ja niiltä näkee Harjumaan kauniita luonto- ja kulttuurikohteita. Länsi-Harjumaalla on useita kartanoita, mutta täällä on myös paljon uusia taajamia. Tallinnan ulkopuolella koko rannikkoa koristaa mahtava kalkkikivijyrkäne, joka vaihtelee kauniiden hiekkarantojen kanssa Väänä-Jõesuussa, Keila-Joalla, Kloogarannassa, Lohusalussa ja Laulasmaalla.

Koska vaelluksen tarkoituksena on tutustua Harjumaan kauniisiin pyhäkköihin, emme kuitenkaan vaella tällä kertaa rannikkoa pitkin.

VAELLUKSET LÄNSI-HARJUMAALLA

REITTI Tallinnan Viru-aukio – Keilan kaupunki – Paldiskin kaupunki – Padise – Harju-Risti – Riisipere – Hageri – Tallinna

A. Tallinna

Pyhiinvaellus Harjumaalle alkaa Tallinnasta, josta tulee aluksi matkustaa Keilan kaupunkiin. Sinne pääsee junalla, pyörällä tai jalan, ja jos nämä vaihtoehdot eivät käy, niin kaikille pyhäköille pääsee autolla, joskin pääteitä pitkin ajettaessa jotkin mielenkiintoisista luonto- tai kulttuurikohteista saattavat jäädä näkemättä.

Pyörällä matkustettaessa tulee ajaa ensin Paldiskin maantietä pitkin Haaberstin liikenneympyrälle. Sinne pääsee myös julkisilla kulkuneuvoilla: johdinauto nro 6:lla keskustasta tai nro 7:llä päärautatieasemalta. Haaberstin liikenneympyrästä vasemmalle jää Öismäen lähiö. Kaupungista tulee lähteä ulos Paldiskin maantietä pitkin, jolloin tien oikealla puolella näkyy Harkujärvi. Reitin alkupäässä voi edetä kevyen liikenteen väylää pitkin, mutta se päättyy pian. Tallinnasta Keilaan johtava autotie on vilkasliikenteinen, joten sitä pitkin ajettaessa on noudatettava varovaisuutta. Haaberstin liikenneympyrältä Keilan kirkolle on 19 km.

Huom! Turvallisempaa ja järkevämpää on nousta päärautatieasemalta junaan, jäädä kyydistä Keilassa ja jatkaa matkaa jalan tai pyörällä.

Elronin juna-aikataulut <http://elron.ee/en/>

B. Keilan kaupunki sijaitsee Harjumaan länsiosassa, Keilan kirkon torni on korkea ja näkyy jo kaukaa.

1. Keilan Pyhen Mikaelin kirkko, rakennettu 1300–1900-lukujen välillä.

Tämä on Harjumaan tilavin keskiaikainen maaseurakunnan kirkko ja muistuttaa tyyliltään Tallinnan myöhäisgotiikkaa. Tornin uusgottilaiset koristeet ovat vuodelta 1851 (kivenveistäjä Johann Gottfried Exnerin tuotantoa). Kirkossa on renessanssi- ja barokkitaidetta, mm. monikerroksinen alttariseinä (Tobias Heintze, 1632). Myös saarnastuoli ja riemukaariryhmä ovat saman mestarin käsialaa. Maalaus ”Jaakobin uni” kirkkoherra Eberhard Morianin muistoksi (vuodelta 1669). Kirkon pihalla isoja on kalkkikivisiä ympyräristejä (1600-luvulta) sekä seudun kartanonomistajien hautauskappeleita.

Keilassa kannattaa käydä myös maakuntamuseossa, joka sijaitsee kivenheiton päässä kirkolta. Harjumaan museo sijaitsee Keilan kartanon päärakennuksessa.

Keilassa on useita ruokapaikkoja, joissa voi nälän yllättäessä syödä vatsan täyteen sekä kauppoja, joissa voi täydentää ruoka- ja juomavarastoja.

Ruokapaikkoja Keilassa:

- Custo kohvik, Keskväljak 10
- Kirsipeas kohvik, Uus tn 2
- Kegel kohvik-restoran, Jaama 1A
- Peetri Pizza, Öhtu tee 2

- ✓ Keilasta voi jatkaa Paldiskiin, jonne on matkaa 24 km. Myös tämä tie on melko vilkasliikenteinen.

Huom.! Keilasta Paldiskiin voi matkustaa myös Elronin junalla! Tämä on varteenotettava vaihtoehto, koska Paldiskia ja Pakrin niemeä kiertäen kilometrejä kertyy melkoisesti.

- C. **Paldiski:** satamakaupunki Paldiskin alueella sijaitsevat Luoteis-Viron mahtavin niemi Pakri ja suurimmat saaret Väike- ja Suur-Pakri. Niemen kärjessä sijaitsee Pakrin majakka. Paldiski oli neuvostoaikana suljettua sotilasaluetta, nykyisin siellä on vähän yli 4 000 asukasta. Paldiskissa on peräti kolme pyhäkköä.

1. Paldiskin Pyhän Nikolaoksen kirkko, Mere tänav 12, rakennusvuosi 1842.

Klassisistinen kirkkorakennus, jota neuvostoarmeija oli isännöinyt yli puoli vuosisataa, vihittiin vuonna 1999 jälleen kirkoksi ja se sai uuden sisustuksen. Alttaritaulu "Ylösousemus" (Bernhard Plockhorstin mukaan, 1888) on luojan kiitos kuitenkin säilynyt ja se asetettiin paikoilleen vuonna 1998. Pyhäkön idyllisyydestä sotaa edeltäneenä aikana muistuttaa J. Weidenstrauchin kirkasvärinen taulu "Näkymä Paldiskin kirkosta".

2. Paldiskin Pyhän suurmarttyyri Panteleimonin kirkko, Muuli tänav 4, rakennusvuosi 2003
Pienellä sipulikupolilla varustetussa puukirkossa on nykyaikaisia ikoneita. Se on rakennettu entiseen kaupunginmuseon rakennukseen.

Kirkkojen lisäksi Paldiskissa ja Pakrin niemellä on paljon muutakin mielenkiintoista. Kaupungin kirjavasta historiasta voit lukea **tästä**. Paldiskin nähtävyyksiin kuuluvat entinen sukellusvenesotilaiden koulutuskeskus, rautatieasema, Pietari Suuren linnoituksen bastionit, Pietari Suuren majakka, Pakrin majakka, Pakrin rantajyrkäne, entinen merenkulkuoppilaitos, Pakrin saaret ja Leetsen kartano.

Paldiskissa on myös joitakin hyviä ruokapaikkoja, kuten kahvila Peetri Toll Tavern ja Eteläsataman (Lõunasadam) kahvila, sekä kauppoja.

Matkan varrella on majoitus- ja ruokapaikkoja lähinnä Keilan maalaiskunnan Laulasmaalla.

- ✓ Paldiskista kannattaa jatkaa Padiseen, 10 km:n matkan varrella on korkea ranta, jolla kohoaa Harju-Madisen kirkko, joka on yksi Harjumaan ja koko Viron kauneimmista.

1. Harju-Madisen Pyhän Mattiaan kirkko, rakennettu 1400-1700-luvulla

Rantajyrkänteellä sijaitseva hyväkuntoinen pyhäkkö, jonka korkeasta kellotornista vilkkuu majakan valo Pakrin lahdelle. Saarnastuolin (1784) katoksen kruunaa puusta veistetty aurinkokiekko, jota kansa on kutsunut laivan ruoriksi. Siipialttari on vuodelta 1631. Entiseen luukammioon on sisustettu kiitos- ja esirukouskappeli, johon jätetyt rukouspyynnöt sisällytetään sunnuntaina seurakunnan esirukoukseen.

Tämän tieosuuden pääkohde on yksi Viron ja Euroopan vanhimmista luostareista: Padisen luostari, johon Harju-Madiselta on matkaa noin 10 km ja Paldiskista noin 20 km.

D. Padisen kunta / Padisen kylä

Padisen luostari: on todennäköistä, että Padisen seudulta annettiin jo vuonna 1220 lähes 30 auranalaa maata Dünamünden sisterssiläisluostarille korvauksena siitä, että luostarin munkit olivat auttaneet käännyttämään ja kastamaan paikallisia asukkaita kristinuskoon Viron valloittamisen jälkeen. Luostarin historia on pitkä ja mutkikas, ja siitä voi lukea lisää [tästä](http://www.padiseklooster.ee) <http://www.padiseklooster.ee>.

Padisen luostarin lähellä sijaitsee Padisen linnavuori ja suoraan luostaria vastapäätä on kuvankaunis Padisen kartanon päärakennus. Padisen kartanon historiaan voi tutustua tässä.

Päivä on ollut täynnä elämyksiä, mutta varmasti myös rasittava, joten nyt kannattaa ajatella, minne asettua yöksi.

Majoituspaikkoja reitin varrella:

- Padise mõisa hotell, Padise küla <https://padisemois.ee/fi/>
- Kallaste turismitalu, Kasepere küla <http://kallastetalu.ee/?lang=en>
- Rätsepa turismitalu, Harju-Risti <http://www.ratsepa.ee/>
- Risti kogudusemaja kodumajutus, Harju-Risti
- Koogi turismitalu, Kömmaste küla <http://koogitalu.weebly.com/>

Padiselta kannattaa jatkaa matkaa noin 9 km länteen.

2. Ristin Pyhän Ristin kirkko, rakennusaika 1300–1600-luku

Kristuksen pyhälle ristille omistetussa kirkossa, joka alun perin kuului Padisen sisterssiläisluostarin alaisuuteen, on harvinainen pyöreä torni (1400-luvulta, puolet tornista romahti 1600-luvulla) ja

massiivisia muureja monesta rakennusvaiheesta. Kirkossa on ainutlaatuisia holvimaalauksia. matala Riemukaari ja pitkittäisrakennuksen holveja tukeva keskipilari ovat omaperäiset, ja monta käyttötarkoitukseltaan erikoista nissiä lisäävät pyhäkön vanhahtavaa lumousta. Kuorissa on tallinnalaisen kauppiaanemännän Gertruden hautalaatta (1531), ja tornissa soi Viron vanhin kirkonkello. Saarnastuoli on peräisin barokkiajalta (Tobias Heintzen verstaas, n. 1630). Silmiinpistävä keskiaikainen monivärinen veistos, suuri krusifiksiryhmä (1300-luku) on viety Ristin kirkosta Tallinnan Pyhän Nikolaoksen eli Nigulisten museokirkkoon. Kirkon pihalla on Hiljaisuuden lasten lepopaikka.

Täältä voit jatkaa Läänemaalle katselemaan Läänemaan tiekirkkoja!

- ✓ Jos kuitenkin haluat jatkaa pyhiinvaellustasi Harjumaalla, käänny takaisin Tallinnaan päin. Padisen luostarilta Nissin kirkolle on matkaa n. 24 km. Palaa Vasalemmen kartanolle (6,5 km), jossa nykyään toimii Vasalemmen peruskoulu. Tultuasi Padiselta päin käänny kartanon kohdalla oikealle ja jatka kohti Riisiperää. Vasalemmen risteyksestä Nissin kirkolle on matkaa 17 km.

E. Riisiperen ja Nissin kunta

1. Nissin Pyhän Marian kirkko, rakennusvuosi 1873
"Nenä pitkä kuin Nissin kirkon torni", kerrottiin ennen vanhaan. Tyylikkään uusgoottilaisen maaseutukirkon (suunnittelija pietarilainen arkkitehti David Grim) todella siro torni näkyy kaukaa. Myös tilavan ja vaalean pyhäkön sisustus on tyyliään yhdenmukainen: alttari, saarnastuoli ja aatelisparvi. Kuoria valaisevat Riiasa valmistetut oivalliset lasimaalaukset "Evangelista Johannes" ja "Apostoli Pietari" (H. Beyermann, 1902. Siellä on myös taiteellisesti arvokkaita maalauksia.

Täällä kannattaa katsoa myös Riisiperen voimalaitoksen rakennus ennen paluumatkaa Tallinnaan.

- ✓ Paluumatkalla reitin varrella on (noin 10–14 km) kiinnostavia paikkoja ja historiallisia rakennuksia kuten Laitsen linna ja Laitsen graniittihuvila, mutta myös koko perheen rallipuisto LaitseRallyPark

Laitsesta kannattaa jatkaa kohti Ruilan kylää (2,5 km Haapsalu–Laitse-tienristeyksestä), jossa sijaitsee Ruilan talli.

Ruilasta on Ääsmäen suurelle risteykselle yli 8 km, mutta voit kulkea hiljaisia sivuteitä pitkin Muusikan ja Tagametsan kylän lävitse. Käänny Ääsmäen risteyksestä jälleen sivuun suurelta tieltä ja lähde katsomaan Hagerin kirkko nykyisellä Raplamaalla (liki 15 km).

2. Hagerin Pyhän Lambertuksen kirkko, rakennusvuosi 1892

Tilava ja hyväkuntoinen historiallinen maaseutukirkko (arkkitehti Erwin Bernhardt). Alttariseinä (Christian Ackermann, Johann Valentin Rabe, 1713). Kirkon vieressä on nykyaikainen hoivakoti. Lähellä on vanha ruokokattoinen herrnhutilaisten rukoushuone.

Nyt vaeltaja voi valita monen vaihtoehdon välillä.

Vaihtoehto 1: jos aiot tehdä kaksipäiväisen vaelluksen, kannattaa suunnata Tallinnaan päin.

Ensimmäisessä vaihtoehdossa on hyvä kulkea sivuteitä pitkin Tallinnaan. Hagerin kirkolta Kiisan ja Sakun taajaman kautta Tallinnan keskustaan on 35 km. Kiisalta alkaa erinomainen kevyen liikenteen väylä, joka kulkee uusien pientaloalueiden halki Tallinnaan asti.

Sakussa sijaitsee kaunis Sakun kartano ja panimomuseo. Voit tehdä opastetun kierroksen panimoon, ruokailla panimon pubissa (Pruulikoja publi) ja maistella Sakussa valmistettuja oluita. Sakussa on myös monta kauppaa, joissa voi täydentää eväitä. Hagerin kirkonkylästä Kiisan taajamaan on 9,5 km ja Sakun taajamaan 18 km.

Vaihtoehto 1: Voit käydä reitin varrella olevissa matkailukohteissa, kuten teemapuisto Vembu-Tembumaa ja Kurtnan moottoripyörämuseo. Silloin tulee kääntyä Kiisalla Kurtnan suuntaan eli kohti Viljandin tietä, jota kautta voi siirtyä Länsi-Harjumaalta Etelä-Harjumaan kautta Itä-Harjumaalle tutustumaan seuraaviin pyhäkköihin.

(Hagerista Kiisalle on 9,5 km ja Kiisalta Kurtnaan 2,5 km.)

- ✓ Kurtnasta lähde kohti Viljandin tietä (3 km) ja sieltä Harjumaan eteläosaan Tuhalaan (24 km), jossa sijaitsee Tuhalan kirkko. Toisessa vaihtoehdossa voit myös kulkea suoraan Hagerista Prillimäen kautta Tuhalaan (noin 22 km).

Reitistä Länsi-Harjumaalta Etelä-Harjumaalle ja sieltä eteenpäin Itä-Harjumaalle katso

PYHIINVAELLUKSET ITÄ-HARJUMAALLA